

Oponentský posudek bakalářské práce

Jméno studenta: Hana Tobiášová

Název práce: Komentovaný překlad: Aphantasia Club – Recherche sur le spectre de l'imagerie mentale (Langlais, Charlotte. Lulu.com: 2021, s. 1–16, 48–49), ÚTRL FF UK 2024

Části hodnocení	Počet bodů
A (1-5) ¹ Porozumění, významová správnost, přesnost a úplnost, koherence v překladu	3
B (1-5) ² Stylistická vhodnost: adekvátnost překladatelských řešení vůči originálu a funkci překladu, koheze, AČV	3
C (1-5) ² Technická stránka celé práce: Gramatika, pravopis Interpunkce, překlepy Převod dat a jmen Bibliografické citace, poznámky pod čarou	3
D (1-5) ¹ Překladatelská analýza (aplikace teoretických vědomostí v rozboru a v překladu textu – souvztažnost komentáře a překladu) Argumentace a struktura komentáře včetně míry a vhodnosti příkladů řešení	3
E (1-5) ² Teoretická podloženost komentáře (kontrastivní lingvistika, translatologie) Zvládnutí tematiky textu a její reflexe ve výchozím a cílovém kulturním prostředí	1
Body celkem	13

Hana Tobiášová si pro svou bakalářskou práci zvolila úvodní a závěrečnou část knihy Aphantasia Club, která vyšla v roce 2021 samonákladem a jejímž cílem je podat základní informace týkající se v nedávné době objeveného psychologického fenoménu. Autorka Charlotte Langlais v knize představuje svou vlastní zkušenost s afantazií a výsledky svého vlastního zkoumání. Subjektivní formou podaný výklad nemá odborné ambice, jeho cílem je vzbudit zájem o dané téma a rozšířit okruh zájemců sdružených kolem autorčina diskusního fóra na internetu.

Překlad: Po **formální stránce** překlad vykazuje znaky pečlivě zpracovaného zadání, neobsahuje překlepy (pouze na 1 místě chybí mezera a tečka za větou je ve formátu horního inexu) ani jiné formální nedostatky.

Jednou z hlavních překladatelských výzev kladených originálem je předat věcné informace způsobem, který čtenáře nezatěžuje odborností a upřednostňuje komunikativní strategii. Při srovnání překladu s originálem se vedle zdařilých řešení objevila i řada problematických míst. Ta jsou vyznačena ve vytištěné verzi překladu. Významové chyby nebo nepřesnosti, ale i nedotažené formulace se vyskytují na str. 10, 11, 12 (s. 10: negativní myšlenky, denní snění = konkr. psycholog. termín; spojovala své myšlenky a činy s nově objevenou afantazií; hraje jí písnička v hlavě; která ji napadne; nořila hlouběji do svého smutku; rozeznávat noty; tížít; jsem o něco méně než 98 procent populace; pouze objevy a konverzace). Problematický je i překlad častého výrazu „découverte“ – v originále ve významu nové zjištění, poznatek – ve všech případech řešen jako „objev“ (3krát na str. 11). Dále se v překladu vyskytují místa se sníženou srozumitelností (na s. 11 dva případy). Místy tak vzniká příznakovost, která jde proti stylizované spontánnosti výkladu.

Odborné termíny z oblasti psychologie jsou nahrazovány termíny, které zavedla autorka. K nejčastěji se vyskytujícím terminologickým souslovím, např. „člověk s afantazií/ lidé bez afantazie“, „kamarádka s hyperfantazií“, „v afantazii nejsou vítězové...“ by bylo dobré vrátit se při obhajobě. Postup při překladu termínů shrnuje tabulka v komentáři, která vytváří systém.

Syntax (AČV, slovosled, koheze): ve vlastním překladu zejména na stranách 9, 10, 12, 14.

Stylistická stránka: stylistické nepřesnosti (na str. 8 jsou příkladem stylistické nevyváženosti výrazy „vše“ a „v mojí“ – 6. p. – nacházející se v těsné blízkosti; stylisticky nedotažené jsou v několika případech kurzivou psané stylizované otázky na začátku jednotlivých podkapitol).

Interpunkce: čárky navíc (v textu průběžně značené křížkem na okraji stránky); chybějící čárky (str. 8, 9, 14), **gramatika:** str. 14 – „jsem dala hlavy dohromady s...“, přivlastňovací zájmena).

Ačkoli se nejedná o vážné nedostatky, které by přímo ztěžovaly porozumění nebo logiku či návaznost výkladu, jejich počet není zanedbatelný. Z toho důvodu není překlad ve stávající podobě snadno redigovatelný.

Komentář: Struktura komentáře vychází zejména z prací Nordové a Jakobsona, čerpá z nich nástroje pro vlastní analýzu a její podrobnou deskripci. Některé formulace však podkopávají odbornost komentáře („text je psán hovorově“, s. 15, „ve velmi hovorovém jazyce“, s. 18. Obecně lze konstatovat, že po stylistické stránce se odborný komentář zásadním způsobem neliší od jazyka překladu („odpovědi člověka akorát rozesmutní, čímž přechází na druhou kapitolu“), který – vzhledem ke snaze o maximální komunikativnost – pracuje programově s jiným stylistickým nasazením. I v komentáři se stejně jako v překladu projevuje tendence k nepřesné formulaci, případně heslovitosti (viz str. 19). Poznámky týkající se anglické verze překládané knihy jakožto vodítka pro překlad do češtiny vnímám jako problematické. Žánrově-stylistická charakteristika originálu obsahuje kontroverzní charakteristiky a argumenty, které podporují vlastní překladatelskou strategii (str. 20: „Text je psán v populárně naučném stylu.“... „Autorka používá spíše neutrální až hovorový jazyk, což je v populárně naučném stylu obvyklé“ s odkazem na práci Čechové a kol.). Tvrzení – v souvislosti s charakteristikou originálu – o „používání formálních i neformálních výrazů v jedné větě“, o nedostatečné „korekci“ či „familiárnosti“ – nicméně podkopávají odbornou stránku komentáře.

Předložená studie Hany Tobiášové jako celek splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji její hodnocení známkou **dobře**.

V Praze 28. 5. 2024

PhDr. Šárka Belisová